

Zas Patweefchu lauschu draugs.

1833. 10. Bewrar.

6ta lappa.

Zaunas sinnaš.

No Pehterburges. Kad preeksch 20 gaddeem Sprantschi ar leelu karraspehku Kreewu semmei bija usnahkufchi un arri Smolenskies pilssehtu bija uswarrejufchi, tad winni tur Kreewu patpolskowneeku dabbuja rohkā, kas gudrs un drohsch kungs un no Widsemmes leelungu kahrtas bija; to winni gribbeja eezelt par gubbernatoru un winnam pawehleja, lai Sprantschu Keiseru wahrdā tanni pilssehtā walda. Leelskungs, ihstu gohdu prasdams, ar drohscheem wahrdeem atbildeja, ka to muhscham ne darrischoht, jo sawam mihtam Keiseram ween winsch gribboht dsihwoht un nomirt. Senaidneeki winnu apdraudeja, lai ne leedsahs to ammatu usnemt, bet welti; winsch palikke pee saweem wahrdeem un beidsot tee winnu us walna neschehligi likke noschaut kā laundarritaju. Kad winni nu drihs pehz tam atkal tilke aisdsihti, tad schu gohda-wihra atraitne sawam laulatam draugam par gohdu sawadu akminu us winna kappu likke stahdiht. Bet schi kappu sihne pehnā gaddā jau druszim bija fadruppusti, kad augsti zeenigs Keisers Smolenskies pilssehtā buhdams pats to eeraudsija. Tapehz winsch pawehleja, lai zittu smukkaku akminu us to weetu stahdina un tur wirsū raksta, ka schis gohda-wihrs, ustizzams sawu Keiseru un sawu tehwu-semmi mihtodams, tanni 1812tā gaddā effoht nomirris.

No Ollenderu semmes. Kautschu tur karrawihreem taggad mas laika un dusseschanas irr, tatschu tee paschā schinni seemā ne mittahs lustes deht ar sawahm flihd-kurpehm apkahrt ffraidiht, kur warredami. 12tā Janwar 40 karrawihri, saldati lihds ar saweem wirsneekem, usnehmahs, leddus wirsū, zif ahtri ween warredami, ffreet, gribbedami sinnah, kursch no winneem pirmajs to zellu buhschoht noskrehjis, kas 255 sohlu garsch bija nomehrohts. Tam uswinnetas

jam selta pulkstinisch ar fudraba kehdi bija fohlichts par gohda - makfu. Weens no saldateem uswinneja, tif eeksch 20 sekundehm wissu to zekku noskrehjis. Ak ta -
wu ahtru skreeschanu! Ja tam pahre wissu pasauli tahds lihdsens zeksch buhtu
bijis un tikpatt spehka arri us preekschu buhtu palizzis, tad winsch weenâ paschâ
mehnesi buhtu warrejis skreet apfahre wissu pasauli.

No Rihges. Drihs katrâ nammâ mums taggad kahdi slimneeki irr, fur -
reem kleppus un eefnas irr un kam galwa un fruhst sahþ. Slawehts Deews,
ka slimneeki, tif pahru deenu gultâ palikkuschu un labbi noswidhuschi, un no
stipreem dshreneem fargajuschees, jau atkal paleef wesseli. Zeiz, ka schi patte
slimmiba pahre wissu Widsemmi un Kursemmi jau sahkoht rahditees.

Kâ Oberlihns neapnizzis gahdaja, ka winna draudses behrneem jo deenas
jo labbaki klahjahs un ka winni wissadâ gudribâ peenehmahs.

Kohti waijadfiga leeta preeksch Alminu - leijas - eedschwotajeem bija tahds zeksch,
pa kurre no Alminu - leijas us leelzekku un us tahm apfahre buhdamahm weetahm
warretu tift. No augstas waldischanas to newarreja prassiht, lai to zekku taifohet
us tahdu noschkirtu walsti un newarreja arridsan zerreht, ka ta to darrischohet. Za -
peh; Oberlins kahdâ deenâ sawus semneekus kohpâ aizinaja un us winneem fazzija:
"Behrni, gan buhtu waijadfigs, ka zaur scho Alminu - leiju lihds tam ne wissai tah -
„kam leelzekkam zekku taifitu un tiftu pahre Dreusches - uppi.“ — Semneeki brihno -
damees ar walkâ mutti skattija us mahzit - ju un zits us zittu, un weenprahitigi faz -
zija, tas ne effohet eespehjams; winneem zitti darbi effohet, ne kâ zekkus taifihet. "Tag -
„gadin, fazzija mahzitais, juhs ikgaddu labbu brihdi no wissas zittas pasaules effat
„noschkirti; paschâ waffaras - laikâ bes bailibas us jums braufschus newarr tift;
„kad zekku taifait, tad sawus semmes augtus lehtaki warrat aiswest un zauru gaddu
„ar zitteem laudim kohpâ tift.“ — Tas pawissam naw eespehjams, zeenigs mahzi -
tais, atbildeja tee semneeki. — "Nu kas gribb, tas lai tâ darra, kâ es," fazzija
mahzitais, "un lai nahk lihds laukâ, es juhs gribbu mahzihet, kâ zeksch jataifa."
Oberlins, ar saweem wezzeem swahrkeem, zirwi nehme us plezzeem un gahje preek -
schâ, un rê, semneeki steidsahs, katrs us sawahm mahjahm, un mahzitajam gahje
pakkat, zits ar lahþstu, zits ar schkippeli, treschais ar zirwi un ar lauschamu dselves -
stangu. Mahzitajs jaw senn wissu pahredohmajis kâ jadarra, katram winna weetu

eerahdija un pats mudri rofku pee darba peelikke. Semneeki kohpâ ar mahzitaju
 lihds puffdeenai strahdaja un tad atkal lihds wakkaram, un tahdâ wihsê darbs bij
 eefahfts un pehz kahdeem mehnefcheem zefsch bij pabeigts. Drihs arri no Akminu-
 leijas mahzitaja un wiina semneefcheem akminu - tilts bij pahrtaihsfts, pahr to putte-
damu Breufches - uppi, fo mihlestibas - tiltu fauz un pahr fo nu lehti us leelzefku
 warr tift. Nu arri paschâ Akminu - leijâ wiffur bruggetas eelas eetaifija. Za weena
 basniza tahdâ weetâ bija, ka flapjâ laikâ basnizas - laudis zaur dubteem un duhnahm
 ween us to warreja tift; Oberlins to padohmu dewe, lai katrs, kas us basnizu eijoh,
weenu akminu lihds neshoh un ahrâ noleekoh, ka zefku tahdâ wihsê zettu warroht
 taihsft, un zittus us to fflubbinadams, pats to arridsan darrija. Kad nu tahdâ wihsê
 leija bij tihrita un faufi isbruggeta, kad ar seededameem kohkeem bij apstahdita, tad
 Oberlins arri par to zeemu eefchfigu buhschanu un par tahm ustaisamahm ehfahm
 gahdaja. Zau tas pee ahrigas fpozdribas dauds palihdseja, ka winsch sawus semnee-
 kus bij mahzijas, fuhdus sawadâs dohbês paglabah, un tihrumus ar teem apfuh-
 doht, fo zittureis tee nebij darrijufchi un no ka breefniigi dubti ap mahjahm bij krah-
 juschees, fo usfkattihft jaw reebahs. Arri tas bij Oberlina darbs, ka nu jaw da-
 schâs weetâs to netihru un fagruufschu buhdu weetâ fpozdras akminu - mahjas zeh-
 lahs; tad arri par to winsch itt fpehzigi gahdaja, ka sawu draudfi wakâ dabbutu no
teem tirgeem, kas bija aprink, un kur lihds schim wiffas waijadfigas leetas, paschas
 wiffmasakas bij japiwk; jo Akminu - leijâ gan drihs neweens ammatneeks nebija; no
 ta tad daudfreis woi fahpigs truhkums zehlahs, woi par dahrgu naudu tahdas leetas
 bij japiwk, bes kam newarr dshwoht un kas tomehr pee rohkas ne bija. Mahzitaif
 scho leetu gribbedams pahrtaihsft, tohs wiffderrigakus jaunus laudis no saweem
 draudses - behrneem islawija, tohs us Strahsburges - pilsfchtu fuhrtija un pats par
 winneem makfadams, tohs lifke mahzitees par muhrneefcheem, dischlereem, glahsnee-
 keem, firgu - kallejeem un rattineefcheem. Paschu ahrsti Oberlins Akminu - leijeneefcheem
 dahwanaja, kahdu jaunu zilweku no sawas draudses us Strahsburges - pilsfchtu is-
 dohdams, kur tas scho lohfti waijadfigu fflunfi dabbuta mahzitees. Pirmst un arri
 wehl pehz, ja breefniiga nohte bija, pats ar sawahm zittfahrt pee kahda daktera eemah-
 zitahm sinnafschanahm saweem Akminu - leijeneefcheem paligâ bij nahzis, eefchfigas
 un ahrigas wainas ahrstedams. Winsch arri kahdas derrigas feewas no sawas
 draudses par wezzahm - mahtehm lifke mahzitees. Tahdâ wihsê nu dascha naudina,
 kas zittureis tiffe isdohta un wairs nenahze atpakkt, mahjâs palikke.

Oberlins to jaw pawiffam ne eeraudfija, kad zilweks bija kuhtrs us faweem rohkas-darbeem, bet par to wehl wairak apfkaitahs, kad zilweks bija kuhtrs pee prahta, pee nekahdas leetas fawu prahtu nepeelifikdams un to nemas neapdohmadams, bet wiffu tà, kà bes prahta bij eemahzijeas, bes prahta arridsan darri-dams. Zapeh; winsch ifzettordeenâ divi stundas preeksch teem peeangufcheem zilwekeem fawâ draudsê bij nolizzis, fur ar teem prahtigi aprunnajahs par semmes-un mahjas-buhfchanu, par radditahm leetahm un zittahm tahdahm leetahm. Winsch Elektrisir-glahfi *) un daschas zittas tahdas leetas bija pirzis, ko augsti mahziti wihri irr isdohmajufchi, ka ar tahm radditas leetas un winnu ihstenu buhfschanu un spehkus jo labbaki warretu isdibbinahst un isfkaidroht; winnam bija pilnigs fahju-frahjums un tahdâ wihfê winsch fawu draudses-behrnu prahtu usmuddinaja, lai paschi ar prahtu un ar apdohmu tohs daschadus deewa-darbus schinnî pasaulê wehrâ nemtu. Arri tee wezzaki ffohlahs behrni ikneddet weenreis pee mahzitaja bija, kas pats tas wiffgudraks un prahtigaks semmes-fohpeis fawâ draudsê buhdams, winneem daschas labbas mahzibas dewe, kà semmes-un mahjas-buhfschana prahtigi jakohpy un arri par radditahm leetahm, ko winneem isfkaidroja, un schahs mahzibas tad tee behrni eerakstija fawâs grahmatâs. Oberlins ifgad-dus ihpafchu semneeku-kalenderi jeb laika-grahmatu, wiffwairak preeksch faweem draudses-behrneem, farakstija, un to likke drikkheht, arri tahdâ wihfê kà tehws un draugs ar labbu padohmu winneem grippedams palihdsheht. R — dt.

*) Kad daschas leetas, kà glahfi, sehwei, sibtaru, lakku (ar ko grahmatas aisfehgele) fakkus, lapfus, sakkus-spalwas ar willanu woi sibschu lakkatu, woi ar plikku rohku arridsan stipri bersch, tad winnas paleek spehzigas, zittas masas leetas jau no kahda tahluma pee few klahst peewilkt, tahs kahdu laiku zeeti turreht un tad atkal walkâ laist; kad pirksu pee winnahm peeleeht, tad masa spihdedama dsirkstele no winnahm islezz un zilweks peepefschi neredfamu sitteenu dabbu, kas daschreis tahds stiprs warr buht, ka no ta wiffi kauli trihz un zilweks pee semmes friht. Kad nu fawadu glahfi ar wiffahm zittahm wajadfigahm leetahm us to eetaifa, tad ta irr fawajama Elektrisir-glahfe. — Schis pats spehks, ko warr faukt: peewelkams spehks, irr eeksch daschahm radditahm leetahm arridsan, ko zittadi nemas newarretu isdibbinahst un faprast; schis irr tas pats spehks, kas to spihdedamu sibbena-dsirksteli ar to ruhfdamu trohfsni, ko pehrkonu fauz, no padebbescheem isgahsch, kad tee fohpâ teek un fohpâ berschahs.

Sluddinafchana.

Kurrâ muischâ us Jurgeem semneeku mahjas buhfschoht isdohdamas?

W i d f e m m ê.

Palmannamuischâ, Sigguldes basnizas walstf.

Brihw drikkheht. No juhrmallas-gubbernementu augstas walbifchanas puffes:

Dr. C. E. Napierfky.